

OTDK-dolgozat

2025

BUDAPESTI MŰSZAKI ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM

GAZDASÁG- ÉS TÁRSADALOMTUDOMÁNYI KAR

M Ű E G Y E T E M 1 7 8 2

A VIRTUÁLIS FIZETŐESZKÖZÖK JOGI SZABÁLYOZÁSA
THE LEGAL REGULATION OF VIRTUAL PAYMENTS

Kovics Adél Lilla

Konzulens: Dr. Mezei Kitti

Kézirat lezárásának dátuma: 2024. november 4.

Tartalomjegyzék

1.	TÁBLÁZAT- ÉS ÁBRAJEGYZÉK.....	4
2.	BEVEZETÉS.....	1
3.	A KRIPTOVALUTÁK BEMUTATÁSA.....	2
3.1.	A BLOKKLÁNC-TECHNOLÓGIA.....	2
3.2.	A LEGISMERTEBB KRIPTOVALUTÁK	4
4.	A KRIPTOVALUTÁKKAL TÖRTÉNŐ BŰNCSELEKMÉNYEK- AVAGY MIÉRT IS VAN SZÜKSÉG A SZABÁLYOZÁSRA?.....	8
4.1.	A KRIPTOVALUTÁK KAPCSOLATA A PÉNZMOSÁSSAL.....	8
4.2.	A KRIPTOVALUTÁK KAPCSOLATA A TERRORIZMUSFINANSZÍROZÁSSAL.....	10
4.3.	JÖGESET BEMUTATÁSA.....	10
5.	A VIRTUÁLIS FIZETŐESZKÖZÖK JOGI SZABÁLYOZÁSA.....	12
5.1.	A VIRTUÁLIS FIZETŐESZKÖZÖK JOGI SZABÁLYOZÁSA GLOBÁLISAN	12
5.2.	A VIRTUÁLIS FIZETŐESZKÖZÖK JOGI SZABÁLYOZÁSA AZ EURÓPAI UNIÓBAN- A MiCA ELŐSZOBÁJA	13
6.	A MiCA JOGSZABÁLY.....	16
6.1.	A MiCA JELENLEGI HATÁSAI	18
6.1.1.	A MiCA jelenlegi hatásai állami szinten	18
6.1.2.	A MiCA jelenlegi hatásai compliance szinten.....	19
7.	ELŐREJELZÉS-MI VÁRHATÓ A JÖVŐBEN A SZABÁLYOZÁST TEKINTVE?.....	20
7.1.	A KRIPTOFELHASZNÁLÁS TENDENCIÁJA ÉS JÖVŐBELI LEHETŐSÉGEI	20
7.1.1.	Várható szabályozási kihívások	21
7.1.2.	Várható technológiai kihívások.....	21
8.	BEFEJEZÉS, ÖSSZEGZÉS, KONKLÚZIÓ.....	23
9.	IRODALOMJEGYZÉK	24

1. TÁBLÁZAT- ÉS ÁBRAJEGYZÉK

1.ábra: A Bitcoin árfolyama, Portfolio.hu, 2024.10.29

2.ábra: A Bitcoin árfolyamának előrejelzése, Finder.com, 2024.10.29

2. BEVEZETÉS

Napjainkban a technológia rohamos ütemű fejlődésével a digitális valuták, digitális tranzakciók és pénzügyi folyamatok hatalmas jelentőségre tettek szert. Ezek közül az egyik legismertebb és az utóbbi években talán legvitatottabb és legtöbb kérdéskört feltevő téma a kriptovaluták világa. Sokak még mindig értetlenül állnak ezen virtuális eszközök előtt, de nevezhetjük őket tulajdonképpen fizetőeszközöknek? Mik a tulajdonságaik, miben térnek el egy-egy pénzügyi eszköztől és miért rejt megannyi veszélyforrást és kockázatot a használatuk? Milyen technológia áll pontosan az új, népszerű, sokak által már befektetésre is használt eszközök mögött? A válasz nem egészen egyszerű, sőt a jogalkotóknak az utóbbi évtizedben rapid gyorsasággal kellett reagálniuk az új jelenségre, hiszen a kriptovaluták népszerűvé válása nagy mértékben befolyásolta a pénzügyi piacot, de a gazdasági bűnözés is egy új korszakba lépett az új technológia megjelenésével. A jelenlegi szabályozási rendszer kialakulása több aspektusból volt megközelítve először, amíg eljutottunk a napjainkban is használatos rendeletekhez, a dolgozatomban az Európai Unió-s szabályozásra, azon belül pedig a nemrég elfogadott MiCA rendeletre fókuszálok legfőképpen. Milyen hatékonysággal működnek jelenleg ezen szabályozások és mi várható a jövőt illetően?

Kutatásom módszertanát illetően jogi elemzést, esettanulmány bemutatást és statisztikai elemzést is használtam. A dolgozat első részében a kriptovaluták általános bemutatását követően bemutatom azt az olvasónak, hogy pontosan miért is olyan fontos az egységes szabályozási rendszer kialakítása. Bemutatom a legfőbb kriptovalutákkal elkövetett bűncselekményeket jogesettel alátámasztva, a pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás bűncselekmények hangsúlyozásával. Mindezek után a szabályozási rendszer bemutatására kerül sor, nemzetközi és EU-s szinten is. Az Európai Unió MiCA rendeletének részletes elemzése után a dolgozatomban utolsó részében egy előrejelzést adok a kriptofelhasználásra és a szabályozás alakulására a jelenlegi tendenciákkal alátámasztva azt.

3. A KRIPTOVALUTÁK BEMUTATÁSA

Azt bizonyára sokan tudhatják, hogy a kriptovaluták rendkívül új keletűek, sőt annyira, hogy a legelső kriptovalutát, a közismert Bitcoin 2008-ban hozták létre (Nakamoto, 2008). A létrehozó a mai napig ismeretlen Satoshi Nakamoto álnév alatt rejtőző személy vagy csoport publikálta az úgynevezett „fehér könyvet” ebben részletesen bemutatva a Bitcoin protokollt. Bemutatja a peer-to-peer fizetési rendszert, ami a tranzakciók alap mechanizmusaként is szolgál. Peer-to-peer (P2) rendszereknek nevezzük azokat, ahol a szolgáltató közvetlenül a felhasználóval kommunikál, bármilyen harmadik személy vagy közvetítő segítségével nélkül. A kriptovaluták esetében ez azt jelenti, hogy a tranzakciókat nem ellenőrzi pénzintézet, hatóság vagy bank. A válasz a kérdésre, hogy mitől is olyan különleges és más a kriptovaluták rendszere a hagyományos pénzpiacoktól, ebben rejlik.

A Bitcoin bevezetését követően bárki szabadon hozhatott létre kriptovalutákat, számuk 2018-ban körülbelül 1500, 2019-ben körülbelül 2200 (Halász, 2020), 2024-ben pedig a CoinMarketCap kriptó-elemző oldal szerint már meghaladja a tízezret is. Ez teljes mértékben a szabályozási hiányosságokra vezethető vissza, a létrehozók javarészt nyereséget várnak egy-egy ilyen valutak, akár coin, token létrehozásából, hiszen ez abszolút nem jár kockázattal. Nem igényel saját tőkebevonást, értéke mögött nem áll egy ország gazdasága, aranyalap vagy bármilyen más valuta sem. Továbbá, a kriptovalutáknak nincs fizikai alakjuk és habár átválthatóak fiat pénzre, azt csak és szigorúan banki azonosítással lehetséges kivitelezni.

3.1. A blokklánc-technológia

A kriptoeszközökhöz szorosan kapcsolódó és tulajdonképpen a Bitcoin létrejöttével párhuzamosan megjelent blokklánc technológia az elmúlt évtizedben robbanásszerűen fejlődött ki. Nemcsak a kriptovaluták, mint például a Bitcoin és az Ethereum alapját képezi, de napjainkban már széleskörűen alkalmazzák a pénzügyi szektorban, de ezen kívül a közigazgatásban, logisztikában, egészségügyben és például az egyes kormányzati intézmények napi teendőinél is megtalálható már a blokklánc, vagy a blokklánc alapú szoftverek használata (Vágújhelyi, 2017).

Érdekességképpen Vágújhelyi Ferenc, a Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanács elnöke egy cikkében azt írta, hogy a blokklánc- technológia a fejlődő országok közigazgatási és informatikai megoldása lehet. Ezekben az országokban az állam nem volt képes egy centralizált rendszert létrehozni a közigazgatás megteremtésére, ezért szakértők vetették fel, hogy például

az ingatlanokat a Bitcoinhoz hasonló módon lehetne átruházni, az Ethereumhoz hasonlóan pedig az egyes ügyleteket az okosszerződésekhez hasonló módszerrel kezelni. Természetesen ez a feltételezés is rengeteg kérdést vet fel, de tulajdonképpen itt arra szeretnék reflektálni, hogy a Bitcoin megalkotását követően nem csak egy közönséges kriptovaluta jött létre, amelyet az emberek megvásárolnak, esetleg befektetésként használnak, hanem egy olyan komplex módszertant és rendszerszemléletet mutatott be, hogy mára már számos szektor használja a blokklánc technológiát.

De mi is az a blokklánc technológia és miért lett ennyire elterjedt a használata? Lényege az, hogy egy decentralizált, elosztott nyilvántartási főkönyvi rendszerről van szó, amelyben a tranzakciókat több résztvevő hitelesíti, így kizárva a központi hatóságokat, mint például bankokat vagy kormányzati szerveket. A folyamat nagyon összetett, de a technológia megértésében szolgálhat az, ha feltesszük a kérdést, hogy pontosan milyen céllal hozták létre a blokklánc-technológiát? (Huomo, Ko, Choi, Park, Smolander, 2016). A megalkotó célja az volt, hogy egy olyan elektronikus pénzt teremtsen, amelyet tulajdonosaik úgynevezett virtuális pénztárcákban tartanak, mindenki csak a saját pénztárcájából költekezhet és nem költhetik el az adott pénzürmét kétszer (Infojegyzet, 2024). Egy centralizált, banki központi rendszerben a pénz dupla elköltésének problémája fel sem merült, dupla költségnek nevezzük azt a jelenséget, amikor egy felhasználó egyidejűleg kétféle címzettnek is el tudja küldeni ugyanazt az összeget, ez a decentralizált pénzügyi rendszerek egyik fennálló problémája.

Volt azonban kétféle kritérium, amelyet a pénzintézetek nem tudtak teljesíteni: legyen anonim és ne legyen egy központi felügyelő rendszer! Ezek több szempontból is lényegesen fontos kritériumok, például azért, mert egy nagyobb tételű ügylet egy bankon keresztül létrehozva hatalmas tranzakciós költséggel járhat, míg a blokkláncon történő tranzakciók díja meglehetősen redukálódott (Infojegyzet, 2024).

Amit lényegesen fontos kiemelni, hogy az anonimitás pozitív felhasználási lehetőségei mellett számos probléma alapját is adja, ha belegondolunk, az egyes tranzakciók mögött álló személyek egy számon a láncon, akárki lehet és bármilyen célra felhasználhatja a valutákat. A bűnelkövetők ezt a lehetőséget hamar megragadva közkedvelten kezdték el felhasználni a kriptovalutákat bűnelkövetési célokra, ideértve a pénzmosást és a terrorizmusfinanszírozást is. Dolgozatomban erre a jelenségre szeretném rávezetni az olvasó figyelmét, hogy a blokklánc technológiával az újképletű kriptoeszközök tulajdonképpen teljesen megkerülték az eddig kiépített és működő pénzügyi rendszert. Egy új, vadidegen szereplő lépett be a piacra, akihez az eddigi pénzintézményeknek alkalmazkodniuk kellett, mivel az új szereplő rengeteg

potenciált rejtett magában, ami nagyon egyszerűen a piaci stabilitás megingásához vezethet. Kérdés nélkül szabályozásra volt tehát szükség.

3.2. A legismertebb kriptovaluták

A kriptovaluta szó hallatán általánosságban elmondható, hogy sokak számára a Bitcoin, mint a jelenleg a legismertebb kriptovaluta jut eszébe. Ez nem véletlen, hiszen a Bitcoin volt a legelső kriptovaluta és az elmúlt évtizedben a legnagyobb piaci részesedéssel rendelkező is. Jelenlegi árfolyama körülbelül 72.000 dollárnak felel meg ezen dolgozat írásakor 2024. októberében (Portfolio, 2024). A történelmi csúcsot 2024. márciusában érte el a valuta, az értéke ekkor 73.798 dollárnak felelt meg.

Az Egyesült Államok elnökválasztására november 5-én kerül sor, ennek hatására a szakértők szerint a Bitcoin árfolyama megközelítheti a márciusban elért történelmi csúcsot is és akár meg is döntheti azt. A friss felmérések és elemzések szerint újra a republikánus jelölt, Donald Trump vezetheti a nagyon szorosak megítélt választást, ezt a piac pedig nagyon kedvezően fogja fel. Az elnökjelölt ugyanis az elmúlt pár hónapban ígéreteket tett a kriptopiac megerősítésére, sőt azt is kijelentette, hogy elnöksége alatt az USA-t a világ vezető kriptopiacává kívánja tenni. Erre a kijelentésre a befektetők természetesen azonnal reagáltak, ezért a valuta rohamos fellendülésnek indult. A szakértők természetesen azt is hozzátették, hogy az árfolyam volatilitása miatt nem valószínű, hogy tartós történelmi csúcsot láthatunk, hacsak a token nem tud 70.000 dollár felett stabilizálódni (Mészáros, 2024).

1. ábra: A Bitcoin árfolyama

Forrás: Portfolio.hu

Habár eredetileg az alkotók célja az volt, hogy a Bitcoint mindennapi kereskedelemre és fizetésre használják fel, ahogyan a mellékelt ábra is mutatja, nagyon sokan elkezdtek befektetni a kriptovalutába hosszú távú jövedelmezőség érdekében. 2009-től egészen 2015-ig az árfolyam csak kisebb mértékben nőtt és ingadozott, 2013 decemberében elérte az 1200 dolláros árfolyamot, 2015 elejére ez az érték pedig egészen 315 dollárra esett vissza. A nagy változást 2016 hozta el, a decentralizált pénznem hatalmas népszerűsége tett szert és az év végére újra 900 dollár körül mozgott az árfolyama. 2017 december 15-én a az árfolyam rakétaszerűen ugrott meg, ekkor elérte a körülbelül 19.000 dollár értéket. Erre jelenségre a legnagyobb befektetők, kormányok és kormányzati szervek, közgazdászok és tudósok is felfigyeltek, különböző válaszokat és stratégiákat kezdtek el kifejleszteni. (Edwards, 2023)

Elkezdtek hasonló kriptovalutákat fejleszteni, amelyeket piacra vittek a Bitcoinnal szemben. Továbbá, néhány állam már a korai szakaszban elkezdte a szabályozás kifejlesztését, néhányan azonban csak később reagáltak, így egy multilaterális nézet és stratégia alakult ki világszerte a Bitcoin kérdéséről.

A Bitcoin árfolyama rendkívül volatilis, hiszen az értéke csak és kizárólag a kereslet-kínálat függvényen alapszik. Az árfolyam mértékét nagyban befolyásolják az aktuális kriptopiaci

trendek, mint például az említett napjainkban aktuális eset az amerikai választást illetően, így a fogyasztók és kereskedők részéről is nagy kilengésű ingadozás észlelhető.

Az egyik legismertebb jogeset az FTX kriptotőzsde bukása, amikor az 2022-ben teljesen csődbe ment. A bahamai székhelyű kriptovaluta-tőzsde ellen 2022 novemberében a CoinDesk internetes kriptoszolgáltató jelezte a veszélyt, ugyanis az ügyfeleiktől sikkasztottak el körülbelül 8 milliárdnak megfelelő betétet. A CoinDesk arra lett figyelmes, hogy a FTX tőzsde testvércége, az Alameda Research mérlegén és pénzügyi jelentésein nagyrészt az FTX saját tokenjében, azaz FTT-ben tüntették fel eszközeiket. Ez már önmagában is súlyos piaci manipulációnak minősül egyébként, hiszen a két cég tulajdonosai szoros kapcsolatban álltak és közös nevezőket is feltételezni vélhetjük a két cég vezetői között, például Sam Bankman-Friednek mindkét cég irányításába jelentős mértékű beleszólása volt. Bankman-Fried ellen később vádat emeltek és letartóztatták, majd az esküdtszék minden vádpontban elítéli Bankman-Friedet. Az FTX korábbi vezérigazgatóját 25 év börtönbüntetésre ítélték.

A jogesetnek számos tanulsága van, az amerikai kongresszus tagjai például az esetet követően jutottak arra a közös döntésre, hogy szigorítani fogják a kriptopiacot és a tőzsdéket. Megszámlálhatatlanul sok ember vesztette el a megtakarításait, a hitelezők a befektetéseiket, habár kialakult egy visszafizetési terv, amely 2024. októberében már a harmadik kifizetési fázisban tart, az ügyfelek elégedetlenek, hiszen sokuk kamatmentes kifizetést kapott csak (Reiff, 2024).

Az egyik legeslegjobb kriptotőzsdének tartott cég hirtelen összeomlása rámutat arra, hogy milyen fiatal és törekeny iparágról van még szó valójában. A szabályozások elkerülésével és a kizárólag kereslet-kínálatra való hagyatkozással pillanatok alatt összedőlhet egy pénzügyi infrastruktúra, melyben az esetek túlnyomó részében nem jön ki egyik fél sem nyertesként.

Mezei írása szerint (2019) Ethereum a második legnagyobb és legnépszerűbb kriptovaluta, amely szintén blokklánc-technológián alapul, ezt azonban különböző célokra is használják és számos más előnnyel is rendelkezik a népszerű Bitcoinnal szemben.

Érdeemes továbbá megjegyezni a Tethert, a Dash-t vagy a Zcash-t is, melyek a Bitcoinhoz képest hatványozottan magasabb titkosítást képesek biztosítani, amely a tranzakciók mögötti valós személyek azonosítását közel lehetetlenné teszi, ami növelheti a pénzmosás vagy egyéb más gazdasági bűncselekménnyel kapcsolatban lévő felhasználást.

Amint a dolgozatom elején is említettem, a különböző kriptovaluták száma jelenleg meghaladja a 12ezret, tehát az olvasó bizonyára ki tudja választani a neki megfelelőt, ha esetleg

kripto valuta vásárláson gondolkodna. A Forbes forrása szerint 2024. októberében jelenleg a tíz legnépszerűbb kripto valuta a következő:

1. Bitcoin (BTC)
2. Ethereum (ETH)
3. Tether (USDT)
4. Binance Coin (BNB)
5. Solana (SOL)
6. U.S. Dollar Coin (USDC)
7. XRP (XRP)
8. Dogecoin (DOGE)
9. Tron (TRX)
10. Toncoin (TON)

A piaci kapitalizációjuk a felsorolt kriptoeszközöknek 12,8 milliárd dollártól egészen 1,4 billió dollárig terjed. A piaci kapitalizáció tulajdonképpen azt mutatja meg a befektető számára, hogy a piac árazása alapján egy társaság vagy akár jelen esetben mennyit ér az adott pillanatban. A piaci kapitalizáció nem más, mint a kriptoeszköz árazása megszorozva az összes kibocsátott kriptoeszköz számával. A fent elített kriptoeszközök piaci kapitalizációját megvizsgálva tehát kijelenthető, hogy a kriptoeszközök nagy népszerűségnek örvendenek napjainkban és a befektetők is szívesen fektetnek a kripto valutákba.

4. A KRIPTOVALUTÁKKAL TÖRTÉNŐ BŰNCSELEKMÉNYEK- AVAGY MIÉRT IS VAN SZÜKSÉG A SZABÁLYOZÁSRA?

A blokklánc bemutatásánál már megemlítettem, hogy mi is pontosan a technológiai alapja annak, hogy ennyire közkedvelten kezdték el a virtuális valutákat bűnelkövetési célra felhasználni. Az anonimitás, az ügyletek mögött álló személyek azonosságának hiánya bármilyen bűnelkövető személyek és szervezetek számára visszavezethetik a kriptovalutákat. Ezellen legelőször a már ismert AML (Anti-Money-Laundering) és KYC (Know-Your-Customer) módszerekkel próbáltak védekezni, ezen metódusokat például a bankszektorban is előszeretettel alkalmazzák régebb óta.

Az AML olyan jogszabályokat foglal magában, amelyek megakadályozzák a jogellenesen szerzett jövedelmek tisztára mosását. Ezeket a jogszabályokat az ügyletet létrehozni kívánó ügyfélnek kötelessége ismernie és betartania, a legfontosabb AML szabályok közé tartozik például az Uniós AMLD irányelve is, jelenleg a 6AMLD, 2024/1640 hatályos. Az irányelv egy olyan jogalkotási aktus, amely kötelezően elérendő célokat tűz ki a tagországok számára, de a tagállamok sajátosan dolgozzák ki azokat a törvényeket, amelyekkel pontosan meghatározzák az Európai Unió által kitűzött célokat.

A KYC, azaz ügyfél-átvilágítás szisztéma az ügyfelek azonosítását, adatainak részletes ellenőrzését és feldolgozását foglalja magában. A KYC voltaképpen egy alapvető megelőző intézkedés, amit a szolgáltatóknak hazai és Uniós rendeletek alapján is kötelezően alkalmaznia kell. Célja az ügyfelek üzleti és pénzügyi hátterének megismerése, az eljárással a szolgáltató megbizonyosodik arról, hogy ügyfele nem kapcsolódik korrupciós, pénzmosáshoz vagy terrorizmushoz kapcsolódó ügyletekhez. A kriptoszolgáltatóknak (az összes pénzintézet mellett természetesen) is kötelező ezen intézkedéseket alkalmazniuk a gördülékeny és biztonságos működés érdekében. Ennek ellenére megannyi jogi kiskapu létezik még mindig, amelyek lehetővé teszik az egyes csalások elkövetését. A fejlesztők nem feltétlenül tudnak lépést tartani a kriptopiac és a technológia rohamos mértékű fejlődésével, ezért a jogalkotókban már több éve fogalmazódik az a kérdéskör, hogy milyen rendszerszintű szabályozást kellene létrehozni, amely még jobban megakadályozza a kriptopiacon történő illegális pénzmozgatásokat (KYC-Chain, 2019).

4.1. A kriptovaluták kapcsolata a pénzmosással

A pénzmosás szó hallatán sokak gondolata talán Al Capona amerikai maffiafőnök nevére irányul, aki az 1920-as években bevezetett amerikai szeszestil-tilalom hatására mosodákat

állított fel szerte Chicago területén, hogy elrejtse az illegálisan eladott termékekből szerzett jövedelmét. A jogellenesen szerzett bevételt egyszerűen hozzáadta a mosodák nyereségéhez, egy új irányelvet mutatva a bűnelkövetők számára. A pénzügyi rendszer fejlődésével párhuzamosan nötte ki magát a pénzmosás mechanizmusa is, a 2010-es évekre a fő célpont a banki szektor lett. A decentralizált pénzügyi rendszerek megjelenésével pedig egy vadiúj szakaszba lépett be a mechanizmus, de ehhez elsőként bemutatom a pénzmosás fázisait és azt, hogy pontosan hogyan illeszthető be a virtuális fizetőeszközök használata ebbe a folyamatba.

Gál István publikációja ennek ismertetésére tökéletes leírást ad. A folyamatot leegyszerűsítve három fázisra szokás bontani, melyek a következők: **elhelyezés**, **rétegzés** és **integrálás**. Az elhelyezés fázisban a pénz elválik az alapbűncselekménytől és a pénzeszközöket közvetlenül a pénzügyi rendszerbe, a pénzintézetekhez helyezik. A rétegzés szakaszban elkülönítik az illegális jövedelmet a forrástól és úgy használják fel azt, hogy elrejtse a forrás eredetét. Az utolsó, vagyis az integrálás fázisában a pénzmosó egy legitim, törvényes magyarázatot ad az illegálisan megszerzett nyereségének eredetére. Ezt legalizálásnak is szokták nevezni, hiszen a bűncselekményből származó jövedelmet visszaforgatják a gazdaságba, azt teljes mértékben legális forrásból származónak feltüntetve. Például az említett vagyont visszajuttatják egy legálisan alapított vállalkozásba, ott azt az eredménykimutatáson belül általában nettó árbevételként vagy más működési bevételek alatt rejtik el.

A dolgozat elején, a kriptovaluták bemutatásánál már szó esett arról, hogy egyik lényeges tulajdonságuk az, hogy nem válthatóak vissza fiat pénzre banki azonosítás nélkül, amivel tulajdonképpen bekerülnek a pénzügyi rendszerbe és a kriptovaluták anonimitása érvénytelenné válik. Így felmerült bennem az a kérdés, hogy ha a bűnelkövetők nem tudnak törvényes fizetőeszközt szerezni, akkor pontosan mit kezdenek a beváltott kriptovalutákkal? A rétegzés fázisában nem a hagyományos gazdasági rendszerbe vezetik vissza az illegálisan megszerzett jövedelmet, hanem a blokkláncba. Innen viszont nincsen kiút, ha fiat pénzre szeretnék visszaváltani a megszerzett összeget, akkor ahhoz banki hitelesítésre van szükség. Ez a tényállás pedig teret ad a feketepiac és a darkweb széleskörű elterjedésének, napjainkban kevés legitim helyen fogadják el a kriptovalutákat, mint fizetőeszközt, ugyankor a feketepiacon és egyes illegális weboldalakon ez nem okoz gondot.

A Reuters internetes portál írása szerint az egyik ismert orosz internetes oldal, a Hydra közkedvelt színtere az illegális kereskedelemnek. A Hydra bitcoinban árazta be a „termékeit” (legfőképpen kábítószereket), az oldalt ugyan több országban bezáratták már, számos más online színtér jön létre nap mint nap ugyanerre a célra.

4.2. A kriptovaluták kapcsolata a terrorizmusfinanszírozással

A virtuális fizetőeszközök pénzmosásra való használatának bemutatását követően kiemelkedően fontosnak tartom azt, hogy a terrorizmusfinanszírozással való kapcsolatáról is írjak. Azt már bemutattam, hogy a pénzmosás mechanizmusát és fázisait tekintve a bűnelkövetők hogyan juttatják illegálisan megszerzett jövedelmeiket a blokkláncba és ezt követően általában milyen módon használják fel a feketepiacon a beváltott valutáikat. Az Egyesült Nemzetek Szervezete nyilatkozata szerint 2022-ben a terrortámadások mindössze 5%-át tartották kriptovalutából finanszírozottnak, de ez az arány akár 20%-ra is emelkedhet. A FATF nyilatkozata alapján a terrorizmus finanszírozásának „túlnyomó többsége” még mindig hagyományos pénzt használ, ugyanakkor ez a mérték is folyamatosan növekedik a kriptopiac fejlődésével együtt. (Reuters, 2023).

4.3. Jögeset bemutatása

Jögesetünk 2020-ban játszódik, amikor egy Észak-Koreai hacker csoport betört egy kicsi, szlovákiai kriptotőzsdére és mintegy 5,4 millió dollár értékű kriptovalutát tulajdonított el. Ez az egyike volt a Lazarus hackercsoport által elkövetett kibertámadások sorozatának, amely egyéb források szerint Észak-Korea nukleáris fegyverprogramjának finanszírozására irányultak. A szlovák rendőrség és a Binance közötti levelezésből az is kiderült, hogy néhány órával később a hackercsoport több tucat névtelen fiókot nyitott a Binance nevű kriptoszolgáltató platformon, amelyen keresztül el tudták tüntetni a pénz útját és eredetét is. A Binance hivatalos nyilatkozata szerint a szolgáltatónak „fogalma sem volt arról, hogy ki mozgatja a pénzt a tőzsdén keresztül”.

A Chainalysis blokklánc-elemző cég számításai alapján 2019-ben a Binance 770 millió dollár értékű illegális pénzhez fért hozzá, amely több, mint bármely más kriptotőzsdén. A Binance elutasította ezen állításokat, a jogalkotók és politikai döntéshozók eközben viszont hangot adtak aggodalmuknak a kriptovaluták illegális használata miatt, köztük az Európai Központi Bank elnöke és az amerikai pénzügyminiszter, Christine Lagarde is. A nem megfelelő AML szabályozásnak köszönhetően az említett szlovákiai kriptotőzsde, az Eterbase nem tudta visszaszerezni az eltulajdonított kriptoeszközöket. A kriptovaluták anonim eredetének köszönhetően a pénz valódi eredetét sem találták meg, így nem volt bizonyítható az, hogy valóban a Lazarus hackercsoport művelete volt a bűncselekmény. A leírt esetből leszűrhető az, hogy az AML és KYC szabályozások közel sem megfelelőek a kriptopiac teljes felügyeletére.

Egy hackertámadás által eltulajdonított, több millió dollár összegű kriptovalutát nem tudtak visszaszerezni, sőt még az elkövetőket sem felelősségre vonni. A leírt jogeset választ ad arra a kérdésre is, hogy miért lett ennyire népszerű a kriptopiac a bűnelkövetők körében és miért van szükség szigorú jogszabályrendszerre ezen fizetőeszközök használatát illetően.

Érdemes továbbá megemlíteni a Binance olyan ügyleteit, amelyek szintén illegális kereskedelemmel függenek össze. Fontos kiemelni azt, hogy jelen dolgozatban a Binance, mint kriptoszolgáltató-platform ügyleteit vizsgálom meg, de ezen kívül számos olyan szolgáltató létezik, amely hasonló eseteken ment keresztül. Egy 2020-as videointerjúban Changpeng Zhao (közismertebb nevén CZ) azt nyilatkozta, hogy az újonnan bevezetett AML és KYC kontroll procedúrák „hátráltató követelmények” a Binance üzleteinek és ügyfeleinek. Ebből megállapítható az, hogy habár a kriptoszolgáltatók, jelen esetben említett Binance akár bűnözői csoportoknak adnak kereskedési lehetőséget, ez a szolgáltatónak igen magas bevétellel jár. A felvetett probléma korrupcióra és bürokráciára utal, ez pedig egy újabb kihívás elé állítja a jogalkotókat és döntéshozókat. Ha a szolgáltatók nem kívánnak együttműködni a döntéshozó szervvel, akkor a végrehajtó szerv komoly büntetéseket szabhat ki rájuk. (Berwick, Wilson. 2022). Ugyanakkor a már fent említett felvetés kapcsán kijelenthető, hogy a szolgáltatók bűnelkövetésének bizonyítása koránt sem egyszerű feladat, a jövőben a jogalkotásnak kiemelt figyelmet kell fordítani a korrupció elkerülésére és megfékezésére is.

5. A VIRTUÁLIS FIZETŐESZKÖZÖK JOGI SZABÁLYOZÁSA

A kriptovaluták jogi szabályozásáról az elmúlt pár évben beszélhetünk, előtte az egyes nemzetek különböző kategóriákba próbálták besorolni a kriptoeszközöket. A jogalkotóknak arról kellett döntenüik, hogy vagyonként, pénzként vagy esetleg a tulajdon sajátos eszközeként kell-e őket kategorizálni. A szakértők számos megközelítést alkalmaztak, pénzügyi, jogi és adózási szempontból is, amelyek valójában egymásnak sok tekintetben ellentmondóak, de megalapozott érvek a szabályozás kialakítását illetően. A közös többszörös ezekben az álláspontokban vitathatatlanul a bűnmegelőzés, hiszen a 2010-es évek vége felé már olyan népszerűsége tettek szert ezen eszközök, amely bűnmegelőzési és gazdasági szempontból sem volt elhanyagolható.

5.1. A virtuális fizetőeszközök jogi szabályozása globálisan

A kriptovalutákat globálisan nagyon különbözően ítélik meg az egyes nemzetek. Jelenleg például különböző állásponton áll az Európai Unió és az Egyesült Államok, de van olyan ország, ahol teljes tilalmat vezettek be a kriptovaluták használatát illetően. Az utóbbi országokhoz tartozik egyébként Kína is, de négy országban, például El Salvadorban jelenleg törvényes fizetőeszközként tekintenek rá, ami arra utal, hogy felismerik és támogatják a kriptovalutákban rejlő potenciálokat és lehetőségeket. Ugyanakkor az országok nagy részében még mindig szabályozatlan a kripto, a legtöbb nemzet egyébként óvakodva közelíti meg ezt a döntéshozatali kérdést, de sok ország (pl. Az EU-ban Franciaország és Olaszország is ide tartozik) úgy döntött, hogy nemzeti szinten nem avatkoznak be és nem szabályozzák a kriptoszektor. Természetesen az Uniók rendeletek az összes tagországra vonatkoznak, de ez az úgynevezett laissez-faire, avagy ráhagyó hozzáállás rengeteg kockázatot hordoz magában. Akár egy jogi arbitrázshoz is vezethet, ahol különböző hatóságok és rendszerek különböző szabályozásit megkerülve a bűnelkövetők érvényesíthetik szándékaikat.

Az Egyesült Államokban a törvényhozó szervnek és a felügyeleti hatóságoknak még nem sikerült felállítaniuk egy szabályozási rendszert a kriptovalutákra, céljuk, hogy a kriptoeszközök a jelenlegi pénzügyi szabályozásoknak megfeleljenek. Az USA tehát a kriptoeszközöket értékpapíroknak vagy árucikknek kívánja besorolni és ez alapján szabályozni azokat. Ez ellentétes az EU-s állásponttal, ahol jelenleg a MiCA rendelet külön virtuális eszközökként regulálja a kriptopiacot. A kriptoeszközök a funkciójuk és felhasználási céljuk alapján sorolandók be árucikk vagy értékpapír kategóriába. Az amerikai Securities Exchange

Act (továbbiakban: SEC), vagyis az 1934. évi értékpapírtőzsdei törvény, amely a másodlagos pénzügyi piacokat szabályozza, a kriptovalutákat az úgynevezett Howey-teszt alkalmazásával kategorizálja legfőképpen. A Howey-teszt története egészen 1946-ra nyúlik vissza, amikor az amerikai Legfelsőbb Bíróság kijelentette és írásba foglalta a befektetés fogalmát és kritériumait: pénzbefektetéssel jár, egy közös vállalkozásba nyereség reményében. Tehát ha egy kriptoeszköz olyan befektetési lehetőséget kínál, ahol jövőbeli nyereség várható, akkor értékpapírnak tekinthető és a SEC hatásköre alá tartozik. Ha viszont árucikként hivatkoznak rá, akkor már a Commodity Exchange Act, azaz az árutőzsdei törvény jogkörébe tartozik. A jogkör kiterjed egyébként a kriptokereskedő-platformok szabályozására is, számos jogesettel találkozhatunk, ahol az Amerikai Határidős Árutőzsde Felügyelet amerikai kriptoplatformokkal szemben tett aktív jogi lépéseket vagy emelt vádat. A már korábban említett arbitrázs-kockázat az USA-ban is érvényesül, mivel nem egy közös szerv felügyeli a kriptoeszközök használatát, ezért a bűnelkövetők jogi kiskapukat találva megkerülhetik a rájuk kiszabott törvényeket (Weaver, 2021).

5.2. A virtuális fizetőeszközök jogi szabályozása az Európai Unióban- a MiCA előszobája

Az Európai Unióban már több évre visszanyúlóan elkezdődtek a tárgyalások az egységes szabályozási rendszer kialakításával kapcsolatban. A jogalkotók hamar felismerték a kriptovaluták tendenciát megvizsgálva a növekvő veszélyforrásokat, ezért 2018-ban elkezdték az egyeztetéseket az egységes szabályrendszer megalkotásáról. Az Európai Bizottság 2020. szeptemberében bejelentette egy egységes szabályozási rendszer kialakítását, a MiCA-t (The Markets in Crypto-Assets). A hangsúly a szabályozáson van, hiszen a MiCA 2024. januárjától lépett hatályba és minden uniós tagállamnak ezen szabályozási rendszeren keresztül kell végrehajtania 1000 euró feletti tranzakcióit.

A MiCA kialakítására az uniónak számos nyomós indoka volt, az első tárgyalásokat már 2018-ban elkezdték, amikor az Európai Bizottság közzétette a pénzügyi technológiai cselekvési tervét. A Bizottság megbízta az Európai Bankhatóságot (továbbiakban: EBH) és az Európai Értékpapír-piaci Hatóságot (European Securities and Markets Authorities, a továbbiakban: ESMA), hogy vizsgálják felül a digitális fizetőeszközök és pénzügyi szolgáltatásokra érvényes jogszabályokat és rendeleteket és azok gyakorlatbeli alkalmazhatóságát. Az ESMA és EBH is kihangsúlyozta a vizsgálat során, hogy a legtöbb kriptovaluta és digitális fizetőeszköz nem

tartozik az uniós szabályozás jogköre alá (Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/858 rendelete).

Az European Banking Institute kutatóintézet cikke szerint a legelső és talán legfontosabb indok, ami miatt az Európai Unió az egységes szabályozás mellett döntött, az a szétagoltság mértékének növekedése volt. Minden egyes országnak külön jogszabálya volt a digitális fizetőeszközöket illetően, amely szignifikáns mértékben megnehezítette azon cégek és vállalatok dolgát, amelyek kereskedelmi tevékenységeiket más uniós országokban is ki akarták terjeszteni.

A MiCA elődjének titulálható a MiFID (Markets in Financial Instruments Directive) majd a MiFID II, amely, habár nem ténylegesen a kriptoeszközökre megalkotott irányelv volt, de útmutatást adott a tagállamoknak a szabályozást illetően. A MiFID egy olyan európai uniós irányelv, amit a pénzügyi piacok működésének szabályozására hoztak létre. Az EU több országában a pénzügyi eszközök piacairól szóló szabályok 2007. november 1-jén léptek hatályba, hazai bevezetését a magyar Országgyűlés 2007. november 19-én fogadta el. Ezt követően 2018. január 3-án a pénzügyi eszközök piacán a MiFID II váltotta fel a MiFID irányelvet, mely jelentős változtatásokat tartalmaz a pénzügyi piacokon tapasztalható nagy mértékű változások miatt, ideértve a kriptoeszközök megjelenését és a technológia fejlődését is.

Sheridan a MiFID II pénzügyi technológiára gyakorolt hatásáról szóló cikkében leírja, hogy habár az irányelv eredeti célja nem a kriptoeszközök szabályozása volt, a MiFID II-ben már említést tesznek azokról. Jogi megközelítésből nagyon fontos megemlíteni, hogy a MiFID - ahogyan a nevében is szerepel: Markets in Financial Instruments Directive- egy irányelv, míg a MiCA egy rendelet. A lényegi különbség ezen két jogszabálytípus között a következő: A rendelet kötelező erejű jogalkotási aktus, mely az EU egész területén teljes egészében alkalmazandó. Az összes tagállamnak alkalmaznia kell azt, jelen esetben a MiCA szabályrendszerre is ez vonatkozik. Az irányelv olyan jogalkotási aktus, amely valamennyi uniós ország számára kötelezően elérendő célkitűzést állapít meg. Az azonban, hogy ezen célkitűzéseket milyen jogi eszközzel valósítják meg, az egyes országokra van bízva. (Európai Unió). A MiFID is pontosan egy ilyen irányelv, ezért kezdtek el a tagállamok külön-külön szabályrendszereket alkotni a kriptoeszközöket illetően, amely szétagoltsághoz vezetett az Unión belül. A jogalkotók célja tehát pontosan ez volt, hogy biztosítsák a tagállamok közös megközelítését a virtuális fizetőeszközöket illetően. (Az Európai Parlament és a Tanács (EU)

2018/1673 irányelve (2018. október 23.) a pénzmosással kapcsolatos bűncselekmények büntetőjogi meghatározásáról. OJ L 284, 12.11.2018, p. 22–30.)

6. A MICA JOGSZABÁLY

A Markets in Crypto-Assets Regulation 2023/1114. (továbbiakban: MiCA), azaz a kriptoeszközök piacairól szóló rendelet az Európai Unió legelső átfogó szabályozása a kriptoeszközök piacára vonatkozóan. A rendelet célja, hogy a kriptovalutákkal történő szolgáltatásokat engedélykötelessé tegye, tételesen felsorolja azokat a szolgáltatásokat, amelyek a rendelet hatályba lépését követően már csak intézményi keretek között végezhetők el. (OJ L 150, 9.6.2023, p. 1–134)

A rendelet első sorban három típusba sorolja be a kriptoeszközöket és mindhárom altípusra különböző szabályozások vonatkoznak. Az elektronikuspénz-tokenek egy hivatalos pénznemhez rögzítve stabilizálják értéküket, a második kategória az eszközalapú tokenek, amelyek értéküket egy más értékhez (ez lehet egy hivatalos pénznem, jog vagy akár ennek a kombinációja, a harmadik altípus pedig az említett két típuson kívül eső eszközök, az egyéb kriptoeszközök kategóriája. Az elektronikuspénz-tokenek és az eszközalapú tokenek a különbség az, hogy az első bármikor visszaváltható az adott token monetáris értékére, ennek kibocsátóinak kötelezettségük biztosítaniuk a tokenek alapjául szolgáló pénzürtékre való visszaváltás jogát. Ebből kiindulva a rendelet részletesen leírja a kriptoeszköz-kibocsátók és szolgáltatók jogkörét is. A szolgáltatóknak kötelezettségük bizonyos adatokat szolgáltatniuk az általuk lebonyolított ügyletek résztvevőiről, ami által a tranzakciók visszakövethetővé válnak, ezzel elkerülve a pénzmosás elkövetésének potenciáljait.

A MiCA rendelet továbbá előírja a tagállamoknak, hogy nemzeti szinten ki kell jelölniük azt a hatóságot, amely felelős a rendeletben előírt kötelezettségek végrehajtásáért. A rendelet VII. Fejezetében részletezi az Európai Bankhatóság és az Európai Értékpapír-piaci Hatóság jogköreit és feladatait.

Az Európai Bankhatóság (továbbiakban: EBA) és az Európai Értékpapír-piaci Hatóság (továbbiakban: ESMA) az Unió két fontos felügyeleti szerve, amelyek a pénzügyi piacok és a banki szektor szabályozásában játszanak kulcsfontosságú szerepet. Az EBA olyan független uniós hatóság, amely az EU-ban található bankok egységes jogrendszerét dolgozza ki és felügyeli, elszámolással tartozik az Európai Parlamentnek, az Európai Bizottságnak és az Európai Unió Tanácsának. Az EBA feladatkörei közé tartozik az is, hogy iránymutatást adjon a pénzügyintézeteknek a kockázati tényezőkről, amikor egy kriptoeszközzel kapcsolatos ügyletet kívánnak létesíteni. Az ESMA az Unió decentralizált felügyeleti szerve, a pénzügyi piacok

stabilitását és a befektetők védelmét biztosítja elsősorban. Az ESMA konzultációs csomagokat tett közzé, az alábbi ábrán pedig a MiCA egyes fejezeteinek hatályba lépése látható:

2023. áprilisában szavazta meg a parlament a kriptoeszközök piacairól szóló rendeletet, 2023. májusában pedig az Európai Unió Tanácsa is elfogadta a rendeletet, így egy 18 hónapos átmeneti időszak következett és ahogyan a mellékelt ábra is mutatja, az I, II, V, VI és VII fejezetek 2024. decemberében lépnek hatályba várhatóan. Az átmeneti időszak főként azért fontos egy új törvény, jogszabály vagy rendelet megszavazásakor, hogy az érintett felek fel tudjanak készülni az új változásokra, jelen esetben például a kriptoeszköz-szolgáltatóknak engedéllyel kell rendelkezniük az új rendelet szerint, hogy az EU területén belül tudják tevékenységeiket végezni. Továbbá, lehetőség van a korrigálásra is, a MiCA esetében is több kiegészítést publikált az EU már. A rendelet 10 fejezetből áll, rendre a következők:

- I. Cím: Tárgy, hatály és fogalommeghatározások
- II. Cím: Eszközalapú tokenektől, vagy elektronikuspénz-tokenektől eltérő kriptoeszközök
- III. Cím: Eszközalapú tokenek
- IV. Cím: Elektronikuspénz-tokenek
- V. Cím: Kriptoeszköz-szolgáltatókra vonatkozó engedély és működési feltételek
- VI. Cím: Kriptoeszközökkel kapcsolatos piaci visszaélés megakadályozása és tilalma
- VII. Cím: Illetékes hatóságok, az EBH és az ESMA
- VIII. Cím: Felhatalmazáson alapuló jogi aktusok
- IX. Cím: Átmeneti és záró rendelkezések

A fejezetek szerinti felépítés révén a rendelet egyértelmű útmutatást ad a különféle kriptoeszköz-típusokkal kapcsolatos követelményekre és az ezekhez kapcsolódó szolgáltatásokra. Ezzel az EU az egyik első nagyobb gazdasági övezetként biztosítja a kriptoeszközök piacának átláthatóságát és jogbiztonságát, lehetőséget adva a fenntartható és felelős növekedésre. (Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/1114 rendelete (2023. május 31.) a kriptoeszközök piacairól, valamint a 1093/2010/EU, 1094/2010/EU és 1095/2010/EU rendeletek, a (EU) 2019/1937 irányelv és a (EU) 2020/1503 rendelet módosításáról.)

6.1. A MiCA jelenlegi hatásai

A MiCA rendelet aktualitása miatt jelenleg nehéz egyértelmű és konkrét példákat felhozni arra, hogy milyen hatásai vannak a rendeletnek jelenleg és hosszú távon ez mennyire hatékonyan fog működni. Jelen dolgozat írásakor (2024. október) még csak a III. és IV. címek vannak hatályban, a rendelet többi része év végén, azaz 2024. decemberében lesz jogerős. A tagországoknak és a kriptoeszközökkel tevékenységet folytató szervezeteknek és cégeknek is egyaránt fel kellett készülniük ugyanakkor a rendeletre, hiszen számos változással kell számolniuk a mindennapi procedúráik elvégzésében. A befektetők és szolgáltatók védelme miatt pozitív hatást remélnek a szakértők.

6.1.1. A MiCA jelenlegi hatásai állami szinten

Magyarország az EU átlagot tekintve ötödik helyen szerepel azon a listán, amely megmutatja, hogy lakosságszámhoz viszonyítva mennyire a legkevésbé kedvelt befektetési eszköz a kriptovaluta, mindössze 8 százalék. A World Economic Forum jelentése szerint például a szomszédos Szlovákiában fektetnek be a legtöbben lakosságarányosan kriptoeszközökbe, itt az arány 18%, majdnem annyian, mint a hagyományos pénzügyi eszközökbe. Így tehát az a következtetés vonható le, hogy a kriptovalutákkal történő visszaélések és bűnelkövetési potenciálok kockázata hazánkban alacsony, ez nem azt jelenti viszont, hogy el kell hanyagolni a szabályozást.

Magyarország óvakodóan áll a kriptoeszközök szabályozásához, tehát a MiCA rendelet implementálása után véleményem szerint várhatóak lesznek további megszorítások a piacon a jövőben. Magyarországon a Magyar Nemzeti Bank (továbbiakban: MNB) hatásköre alá tartozik a pénzügyi piac szereplőinek monitorozása és a piac stabilitásának fenntartása is. Az MNB ellenőrzi, hogy a pénzügyi intézmények megfelelnek-e az előírásoknak, jelen esetben például a MiCA rendeletben foglalt kötelezően betartandó előírásoknak is. Ha pénzügyi visszaélés történik, a Nemzeti Adó és Vámhivatal (továbbiakban: NAV) az elsődleges végrehajtó szerv, amely a bűnüldözési feladatokat látja el gazdasági területen. Feladata elsősorban az adó- és vámszabályok betartatása, biztosítja, hogy az egyes vállalkozások betartsák az adójogi kötelezettségeiket. Továbbá, a NAV vizsgálja a gazdasági bűncselekményeket is, ide tartozik például az áfacsalás, adócsalás, pénzmosás és a kriptoeszközökkel történő visszaélés is.

Szorosan együtt dolgoznak a rendőrséggel, különösen akkor, ha az adott bűncselekmény a büntető törvénykönyv hatálya alá esik. (MNB, 2023).

6.1.2. A MiCA jelenlegi hatásai compliance szinten

A Fintechmagazine az egyik legnépszerűbb pénzügyi digitalizációval foglalkozó internetes portál, az egyik 2024. júniusában készült cikkükben Jason Allegrante-al beszélgetnek, a Fireblocks vagyonkezelő jogi igazgatójával. Allegrante egy stabilabb és sokkal kiszámíthatóbb kriptopiacot remél a szabályozások bevezetésével, véleménye szerint a rendeletnek lesznek nyertesei és vesztesei is. A vállalatok nagyon különböző perspektívával álltak hozzá az új rendelethez, de Allegrante véleményei szerint a végrehajtás nyertesei azon szervezetek lesznek, amelyek alaposan felkészültek az új rendelet implementálására. Ugyanakkor a kétely és nagyon sok kérdés ugyan úgy megválaszolatlan marad, a MiCA-nak biztosan lesznek kiegészítései és pontosításai a jövőben. Például az NFT-k és az okos szerződések sem esnek bele a rendelet jogkörébe, pedig ezeknek az eszközöknek a szabályozása is kérdéses jelen pillanatban. Továbbá, fontos kiemelni azt is, hogy a rendelet gyakorlatba helyezése rengeteg költséggel fog járni a szolgáltatóknak, ideértve a technológiai fejlesztéseket és a jogi szakértelmet is. A munkavállalóknak naprakész tudással és megfelelő jogi szakértelemmel kell rendelkezniük a kriptoszabályozást illetően.

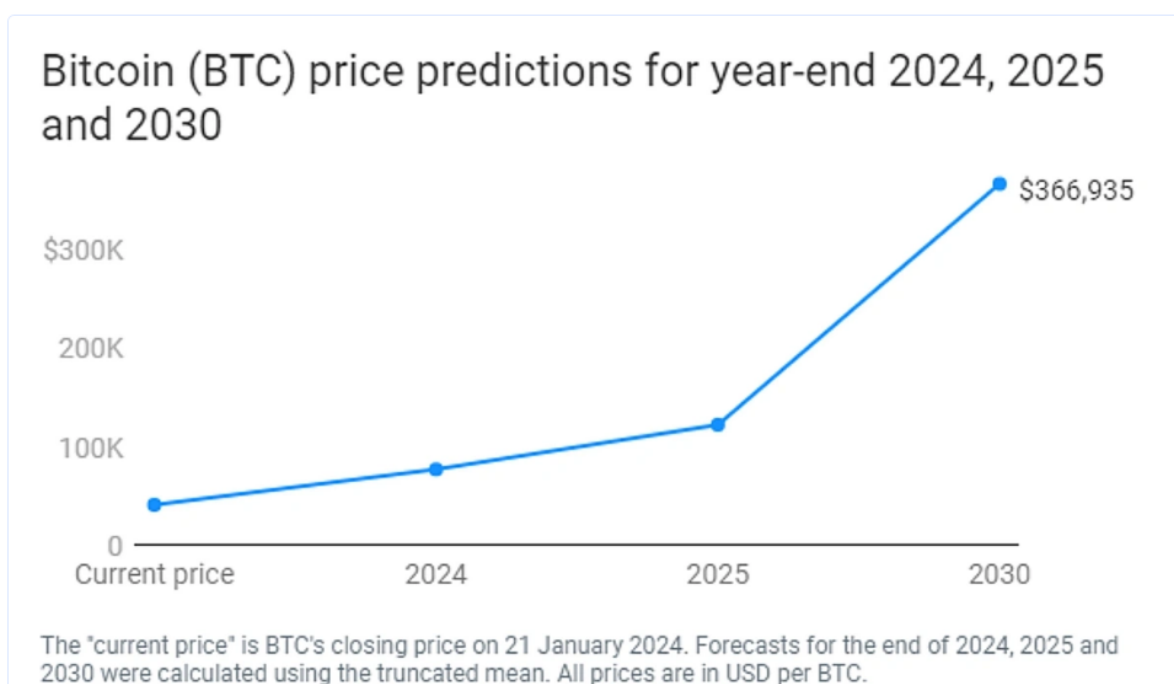
A dolgozatom írása közben rá kellett döbbernem, hogy napjainkban is egészen kevés ember foglalkozik átfogóan ezzel a témával, a források száma is limitált, hiszen annyira friss és újkeletű szabályozásról van szó, hogy a szakértőknek is időre van még szükségük, hogy megfelelő rálátást kapjanak az új rendeletre és annak hatásaira (Palaznik, 2023).

7. ELŐREJELZÉS-MI VÁRHATÓ A JÖVŐBEN A SZABÁLYOZÁST TEKINTVE?

Au utóbbi évek kriptoeszköz-felhasználásával kapcsolatos tendenciák megvizsgálásával számos dolog előrejelezhető a jövőt illetően. A MiCA jogszabály részletes megvizsgálása után elmondható, hogy a szabályozást tekintve számos kérdést kell még megválaszolniuk a jogalkotóknak és sok olyan jogi kiskapu akad, ami kiegészítést és pontosítást igényel a jövőben. Továbbá, nem szabad megfeledkeznünk az EU-n kívül eső nemzetekről sem, véleményem szerint a MiCA hatályba lépését követően több ország is egy hasonló jogrendszert kíván a jövőben kiépíteni.

7.1. A kriptofelhasználás tendenciája és jövőbeli lehetőségei

A finder.com internetes portál elemzése szerint a kriptovalutákba vetett bizalom várhatóan növekedni fog a jövőben, ez köszönhető a szabályozási rendszerek kialakításának, amik több védelmet és biztonságot adnak a vásárlóknak. A Bitcoin árfolyama például várhatóan 2030-ra több, mint 300.000 dollár felé fog emelkedni, de természetesen ez csak egy előrejelzés, a kriptoeszközök volatilitása miatt tulajdonképpen bármi történhet a piacon.

2. ábra: A Bitcoin árfolyamának előrejelzése

Forrás: Finder.com

Továbbá, a decentralizált pénzügyi rendszerek (továbbiakban: DeFI) fejlődése várhatóan rohamosan fejlődni fog az elkövetkezendő 5-10 évben. A kriptovaluták hatásai ma már nem csak abban merül ki, hogy eszközöket vásárolnak és adnak el, de a technológiai forradalom egy új hullámár indították el végső soron. Az Európai Unió például egy új, digitális valuta fejlesztésén dolgozik jelenleg, Kína pedig habár betiltotta a kriptovaluták teljes körű használatát az országban, már kifejlesztett egy saját digitális valutát a kriptoeszközök helyett. Az új, kriptoeszközökhöz valamilyen formában köthető technológiai fejlesztések hosszú távon a lakosság bizalmát fogják növelni a digitalizáció felé. Személyes véleményem szerint jelenleg az emberek túlnyomó többsége nagyon távolinak érzi a kriptoeszközök vagy akár a DeFI rendszerek, digitális valuták használatát, ez az úgynevezett iparág még a kiteljesedés fázisában van jelen. Ha ezeket az eszközöket úgy implementáljuk, hogy a lakosság is könnyen emészthető tudást és információt kapjon róluk, akkor várhatóan nagyobb nyitottsággal fogadják majd a digitalizáció rohamosan fejlődő tempóját.

7.1.1. Várható szabályozási kihívások

Amint a MiCA rendelet elemzésénél is említésre került már, a szabályozás jelenleg még hiányos és kiegészítendő. Számos DeFI eszköz nem esik a rendelet jogkörébe, így a jövőben a jogalkotók feladata mindenképp ezen eszközök szabályozásának pótlása lesz. Ide tartoznak például a stablecoinok és az NFT-k is. A stablecoinok olyan digitális pénznemek, melyeknek értéke egy másik eszköz értékét követi, ezzel garantálva a stabilitást és elkerülve a kriptovalutáknál is jelenlévő intenzív volatilitást. A stablecoinok létrehozásának célja is tulajdonképpen egy kevésbé volatilis digitális pénznem volt, ezzel növelve a befektetők bizalmát a digitális valuták irányába. A rendelet 2024. év végére lép hatályba, ezért a hiányosságok valószínűsíthető, hogy csak a későbbiekben fognak felszínre lépni, amikor a jogszabályok a gyakorlatban is alkalmazottak lesznek. Az Európai Unió jelenleg nem adott ki hivatalos közleményt arról, hogy egy újabb rendeletet vezetne be a jövőben. Szabályozás szinten tehát várható a jelenleg nem a rendelet hatályába eső digitális eszközök szabályozása, illetve a jövőben újonnan létrejövő digitális pénznemek regulálása is (Palaznik, 2023).

7.1.2. Várható technológiai kihívások

A kriptovaluták megjelenése óta rengeteg érdeklődés észlelhető a decentralizált pénzügyi rendszerek iránt és a pénzügyi technológia (FinTech) is rohamos fejlődésnek indult. A PwC

tanácsadó cég jelentésében konkrétan a pénzügy jövőjének írja le a DeFi rendszereket, hiszen számos hagyományos pénzügyi modelleket alkalmazó vállalat kíván vélhetően majd lépéseket tenni a DeFI rendszerek támogatása felé. A legtöbb DeFI rendszer jelenleg egyébként az Ethereum hálózatra épül, ami az Ethereum programozási nyelvének köszönhető. Az Etherumnál már említett okos szerződések kulcsfontosságúak lehetnek a pénzügyi digitalizációt tekintve, a fejlesztők hatalmas potenciált látnak a használatukban. Az okos szerződések olyan programok, amelyek egy feltétel teljesülésekor automatikusan végrehajtanak egy következő lépést és így tovább. Ilyen például a tranzakciók vagy pénzeszközök küldése és fogadása is, a végrehajtási feltételeket és a szabályozásokat a hálózat fogja garantálni végső soron. Ebből adódik tehát, hogy a kriptovaluták felhasználási területe ma már nem csak az eszközök vásárlását és eladását jelenti, hanem a technológiai forradalom egy új hullámát indították el.

8. BEFEJEZÉS, ÖSSZEGZÉS, KONKLÚZIÓ

Dolgozatom írása közben számos felmerülő kérdésre kaptam különböző perspektívákból választ, de összességében szerintem kijelenthető, hogy a nagy kriptoeszköz-áttörés a jövő feladata lesz. A kriptovaluták bemutatása és jellemzése után a jelenlegi szabályozási helyzetre tovább lépve kutatásom során azt tapasztaltam, hogy a szakértők is töprenkedve és kicsit hezitálva adnak teret szakvéleményeiknek. A világ különböző országaiban különböző szemszögekből közelítik meg a nagy „kriptokérdést”, dolgozatomban viszont legfőképpen az Európai Unió jogi állásfoglalására reflektáltam. A Markets in Crypto Assets szabályrendszer elemzése után arra a konklúzióra jutottam, hogy az európai befektetők sokkal nagyobb védelmet élveznek a piacon, mint a világ többi országában. Ebből az következtetést vonom le, hogy habár az Egyesült Államokat szokás a kripto fő piacának tekinteni, az Európai Unió is egy integrált és fejlett piacra tesz szert, ami versenyképes az USA-val szemben is. Véleményem szerint a szabályozási rendszer kidolgozása kifogástalanul pozitív hatással bír és nagyban megkönnyíti a pénzügyi digitalizációhoz vezető utat a lakosság, befektetők, szervezetek számára is.

A pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás napjaink egyik nélkülözhetetlen problémája, amely a kriptoeszközök megjelenésével túlzottan elterjed. Az új jogszabályrendszer megjelenésével ez a tendencia már mérséklődött, de a jogalkotóknak kiemelt figyelmet kell fordítaniuk az új technológiai fejleményekre és felismerni azok potenciális kockázatait. A pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás közvetetten van jelen mindannyiunk életében, így, ha nem is érezzük ezeknek a bűncselekményeknek a szemtől szembeni hatásait, ugyanúgy befolyásolják a biztonságérzetünket, tehát nem elhanyagolható a szabályrendszer időszakos revíziója sem.

A virtuális fizetőeszközök, a kriptovaluták és a pénzügyi digitalizáció egy új, kifejlődő korszakot indítottak el közösen. Nagy érdeklődéssel és kíváncsisággal várom, hogy mi várható a jövőben szabályozást és kriptopiaci trendeket illetően. Ami bizonyos, hogy egy olyan korszaknak nézünk elébe, amiben a virtuális fizetőeszközök kiemelt helyet fognak kapni.

9. IRODALOMJEGYZÉK

L. Thompsett (2024): MiCA: The Impacts on the EU Stablecoin Industry, FinTech Magazine

<https://fintechmagazine.com/articles/mica-the-impacts-on-the-eu-crypto-industry>

Országgyűlés Hivatala, Infojegyzet (2024/5.): A kriptoeszközök piacairól szóló rendelet (MiCA)

https://www.parlament.hu/documents/d/guest/infojegyzet_2024_5_kriptoeszkozo_k_piacai

X. Xihong, J. Luo (2024): Global Trends in Cryptocurrency Regulation: An Overview

<https://doi.org/10.48550/arXiv.2404.15895>

Európai Parlament (2023): A kriptovaluta veszélyei és az uniós jogszabályok előnyei

<https://www.europarl.europa.eu/topics/hu/article/20220324STO26154/a-kriptovaluta-veszelyei-es-az-unios-jogszabalyok-elonyei>

Vágúj helyi F.: Blockchain a közigazgatásban

https://kozszov.org.hu/dokumentumok/UMK_2017/3/06_Blockchain_kozigazgatasban.pdf

J. Yli-Huumo, D. Ko, S. Choi, S. Park, K. Smolander (2016): Where Is Current Research on Blockchain Technology?—A Systematic Review

<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0163477>

W. Häring, K. Wöckener (2023): MiCA Regulation: New regulatory framework for Crypto-Assets Issuers and Crypto-Asset Services Providers in the EEA

<https://www.whitecase.com/insight-alert/mica-regulation-new-regulatory-framework-crypto-assets-issuers-and-crypto-asset>

S. Brenard, J. Dubois (2024): The MiCa Regulation explained: What has changed since June 2024?

<https://www.stibbe.com/publications-and-insights/the-mica-regulation-explained-what-has-changed-since-june-2024>

E. Palaznik (2023): What are EBA's and ESMA's roles within MiCA?

<https://www.linkedin.com/pulse/what-ebas-esmas-roles-within-mica-elizaveta-palaznik-cmfte/?trackingId=PqqKoGxfSc2SU%2Fxl2cngFQ%3D%3D>

E. Palaznik (2023): How MiCA will impact the industry?

<https://www.linkedin.com/pulse/how-mica-impact-industry-elizaveta-palaznik/?trackingId=iHHL02omQLytHtAEruNPEA%3D%3D>

Balogh L. (2022): A kriptovaluták és a blokklánc technológia szabályozása az EU-ban és néhány más ország példáját bemutattva

<https://ugyeszeklapja.hu/?p=3891>

Mezei K. (2019): A kriptovaluták kihívásai a büntető anyagi és eljárási jogban. Pro Futuro 2019/1

DOI 10.26521/Profuturo/1/2019/3906

Ivana Filipovic, M. Bartulovic, T. Susak (2018): Accounting information as indicator of money laundering

https://air.uniud.it/retrieve/handle/11390/1134725/251756/Book_of_Proceedings_esdSplit2018_Online.pdf#page=168

Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ), 288. cikk, HL C 326., 2012.10.26.

Magyar Nemzeti Bank (2024): Kripteszközök és szolgáltatók- kérdések és válaszok

<https://www.mnb.hu/letoltes/24-05-07-kriptoeszkozok-es-szolgaltatok-kerdesek-valaszok-final.pdf>

Chainanalysis (2021): How Governments Regulate Cryptocurrency

<https://www.chainalysis.com/blog/cryptocurrency-regulation-explained/>

S. Nakamoto (2008): Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System

<https://bitcoin.org/bitcoin.pdf>

Halász Zs. (2020): A virtuális pénzeszközökkel összefüggő jogi kérdések az adójog területén. Iustum Aequum Salutare XVI. 2020. 4. 35–44.

CoinMarketCap: All Cryptocurrencies (2024.10.22.)

<https://coinmarketcap.com/all/views/all/>

Mészáros G. (2024): Hajszálnyira a történelmi árfolyamcsúctól a bitcoin, széttépik a befektetők a legnagyobb kriptodevizát

https://www.vg.hu/penz-es-tokepiac/2024/10/bitcoin-arfolyamcsucs-kozel?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTEAAR1qB5Yj2qmHCPdAm13EyfBu6L4SefztZmeAv4F_dYjypdIg7Uu7jNnku3A_aem_UE0Gn-2MOYMzTLx3vcgCOA#google_vignette

J. Edwards (2023): Bitcoin's Price History

<https://www.investopedia.com/articles/forex/121815/bitcoins-price-history.asp> 2023.5.20.

N. Reiff (2024): The Collapse of FTX: What Went Wrong With the Crypto Exchange?

<https://www.investopedia.com/what-went-wrong-with-ftx-6828447>

R. H. Beck (2024): Top 10 Cryptocurrencies Of October 29, 2024

<https://www.forbes.com/advisor/investing/cryptocurrency/top-10-cryptocurrencies/>

Gál. I. (2007). A pénzmosás hatályos büntetőjogi szabályozása Magyarországon

A. Berwick, T. Wilson. (2022). How crypto giant Binance became a hub for hackers, fraudsters and drug traffickers. Letöltve: 2024.10.20 12:00.

<https://www.reuters.com/technology/cryptos-role-terrorist-financing-2023-10-23/>

Letöltve: 2024.10.20. 14:00.

D. Weaver (2021): Cryptocurrency Regulation Around the World

F. Corva, R. Laycock (2024): Finder Cryptocurrency Predictions Report

<https://www.finder.com/cryptocurrency/cryptocurrency-predictions>

B. Stolczenberg, A. Keller: Decentralised Finance: Defining the future of finance

<https://www.pwc.ch/en/insights/digital/defi-defining-the-future-of-finance.html>

Letöltve: 2024.10.29 12:00